

5. Okresný súd Prešov je **povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 016,64 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 555/2023-40 z 31. októbra 2023 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovatelia žiadajú prikázať konať bez zbytočných prietahov, priznať im finančné zadostučinenie každému po 5 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

2. Žalobou doručenu okresnému súdu 13. mája 2005 (v znení pripustených zmien žaloby) sa sťažovatelia (resp. ich právni predchodcovia) spolu s ďalšími žalobcami domáhali určenia, že do dedičstva po [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a jeho manželke [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], patria príslušné novovytvorené parcely nachádzajúce sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] vytvorené geometrickým plánom č. [REDAKOVANÉ], ktorý vyhotovil Ing. Karol Petrovský, overeným Správou katastra Prešov 11. júna 2012 pod č. [REDAKOVANÉ].

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, podľa sťažovateľov je absolútne neprijateľné, aby v zásade v jednoduchej právnej veci určenia vlastníckeho práva prebehlo 14 pojednávaní. Poukázali na to, že keď medzi 1. a 13. pojednávaním uplynula doba 4 rokov a 4 mesiacov (keď v tomto období bolo konanie na určitý čas aj prerušené), tak medzi 13. a 14. pojednávaním uplynula doba 7 rokov a 8 mesiacov. Jednak je podľa nich celkovo 14 pojednávaní na daný typ sporu neprimerane veľa a jednak je uvedená doba 7 rokov a 8 mesiacov medzi 13. a 14. pojednávaním neprimerane dlhá a ničím neospravedliteľná. Ďalej namietajú, že od podania žaloby trvalo okresnému súdu 13 rokov a 5 mesiacov, kým vo veci meritórne rozhodol.

4. Za neprimerane dlhú považujú sťažovatelia aj dobu, ktorá uplynula od ich odvolania z 11. januára 2019 proti rozsudku okresného súdu z 18. októbra 2018 do rozhodnutia krajského súdu o odvolaní z 27. mája 2021.

5. Vo vzťahu k napadnutému konaniu na najvyššom súde sťažovatelia uviedli, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu podali 9. augusta 2021 a podľa predkladacej správy okresného súdu bol spis na najvyšší súd predložený po 27. októbri 2021, z čoho vyplýva, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti uplynula doba 1 rok 10 mesiacov, počas ktorej najvyšší súd nerozhodol o podanom dovolaní.

6. Sťažovatelia zdôraznili, že celková dĺžka konania v predmetnej veci je viac ako 18 rokov a 3 mesiace. Ich správanie zároveň nemalo vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Hlavný dopad na dĺžku konania mala neefektívna a nesústredená rozhodovacia činnosť okresného súdu spolu s prietiahmi krajského súdu a aj najvyššieho súdu, čím bola v súhrne spôsobená uvedená dĺžka konania.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov v napadnutom konaní a oznámil, že konanie je prerušené kvôli konaniu na obvodnom pozemkovom úrade. Tiež poukázal na to, že v napadnutom konaní dochádzalo k veľmi častým zmenám v okruhu účastníkov na strane žalobcov a žalovaných, na čo nadväzovali návrhy žalobcov na pripustenie zmeny žaloby, resp. späťvzatia voči niektorému zo žalovaných, čo potvrdzuje aj ním uvedený prehľad procesných úkonov.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

8. Krajský súd uviedol, že zo samotnej ústavnej sťažnosti sťažovateľov vyplýva, že rozhodnutie okresného súdu v napadnutom konaní po rozhodnutí odvolacieho súdu č. k. 19Co/29/2020-1430 z 27. mája 2021 nadobudlo právoplatnosť, je teda zrejmé, že v čase podania ústavnej sťažnosti už okresný súd ani krajský súd nemohol zasahovať do uvedených práv sťažovateľov, na čom nič nemení ani podané dovolanie. Vo vzťahu ku konaniu pred odvolacím súdom je ústavná sťažnosť podaná zjavne po uplynutí zákonom určených lehôt. Zároveň súd argumentoval, že dĺžku konania v trvaní jedného roka (po oprave zrejmej nesprávnosti v rozsudku okresného súdu, pozn.) na odvolacom súde považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľnú.

9. Z vyjadrenia krajského súdu tiež vyplýva, že veci o určenie, že vec patrí do dedičstva, nie sú právne náročné, avšak po skutkovej stránke ide v prevažnej miere o náročné veci, a tak to bolo aj v prípade sťažovateľov. Konanie na krajskom súde najprv trvalo cca 7 mesiacov a po oprave zrejmej nesprávnosti v rozsudku okresného súdu cca 12 mesiacov, teda nemožno tvrdiť, že rozhodoval v ústavne neakceptovateľnej dobe, resp. že by z jeho strany boli vykonané aj neefektívne úkony spôsobujúce prípadné prietahy v konaní.

III.3. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

10. Najvyšší súd uviedol, že vec sťažovateľov u neho napadla 29. októbra 2021 a nebola do podania jeho vyjadrenia rozhodnutá z dôvodu nadmernej zaťaženia príslušného senátu. Uvedomuje si, že dĺžka predmetného konania nezodpovedá očakávaniam kladeným na rýchlosť a plynulosť dovolacieho konania, avšak je toho názoru, že existenciu porušenia práv je vždy potrebné skúmať s ohľadom na okolnosti každého prípadu, je tiež nevyhnutné prihliadať na nadmernú zaťaženosť senátov občianskoprávneho kolégia v dôsledku personálnej poddimenzovanosti v rokoch 2020 až 2021, ako aj zmeny v obsadenosti kolégií pri zániku správneho kolégia najvyššieho súdu a nariadené protipandemické opatrenia v rovnakom období.

III.4. Replika sťažovateľov:

11. Sťažovatelia vo svojej replike uviedli, že je nepravdivé tvrdenie, že napadnuté konanie je prerušené, čo vyplýva aj zo súdom predloženého prehľadu procesných úkonov vo veci.

12. Vo vzťahu k vyjadreniu krajského súdu poukázali na to, že ten sa nemôže zbaviť zodpovednosti za celkovú dĺžku odvolacieho konania s poukazom na chybu okresného súdu v písaní (ktorý v záhlaví svojho rozsudku neuviedol žalovaného v 2. rade), keďže je nesporné, že konanie na všeobecnom súde je jeden celok. Krajský súd si mal v čase svojho rozhodovania o vrátení veci okresnému súdu 31. marca 2020 uviesť, že súdne konanie už trvá 14 rokov a 10 mesiacov, že vec nie je právoplatne skončená a že iba vracia spis okresnému súdu na opravu chyby.

13. Pokiaľ ide o vyjadrenie najvyššieho súdu, sťažovatelia sa stotožňujú s jeho stanoviskom, že dĺžka predmetného konania nezodpovedá očakávaniam kladeným na rýchlosť a plynulosť dovolacieho konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02,

IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov postupom okresného súdu a najvyššieho súdu:

17. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (14. júla 2021) je prejednávaná vec na okresnom súde vo fáze rozhodovania o trovách konania, čo možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania v predmetnej fáze na okresnom súde nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

18. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11), ktorým EŠLP okrem iného rozhodol, že dĺžka konania nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to aj napriek skutočnosti, že preskúvané konanie v čase podania sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania. V bode 50 uvedeného rozsudku EŠLP konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

19. Aj vo vzťahu k rozhodovaniu najvyššieho súdu o podanom dovolaní v predmetnej veci je ústavný súd toho názoru, že vec sťažovateľov nemožno považovať za zložitú či akokoľvek sa vymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, preto dĺžka konania na najvyššom súde nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

20. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v posudzovanom období napadnutého konania pred okresným súdom a v konaní pred najvyšším súdom, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetných fázach konania k zbytočným priet'ahom.

21. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu a najvyššieho súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v posudzovaných obdobiach napadnutého konania, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, z vyjadrenia okresného súdu a najvyššieho súdu a z predložených súdnych spisov.

22. Okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom č. k. 25C/160/2005-1044 z 18. októbra 2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 19Co/29/2020-1430 z 27. mája 2021 okrem výroku o trovách konania, ktorý bol zrušený a v tomto rozsahu vec vrátená okresnému súde na ďalšie konanie. Predmetné rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 14. júla 2021. Týmto bolo vo veci samej právoplatne rozhodnuté, avšak okresný súd dosiaľ, teda ani po 2 rokoch a 6 mesiacoch, nerozhodol opätovne o trovách konania.

23. Vychádzajúc z uvedeného, s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo v posudzovanom období vo vzťahu k rozhodovaniu okresného súdu o trovách konania k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva

sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Pokiaľ ide o postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o podanom dovolaní, vec sťažovateľov mu bola doručená 29. októbra 2021 a dosiaľ, teda ani po 2 rokoch a 3 mesiacoch, o dovolaní nerozhodol.

25. Vo vzťahu k obrane najvyššieho súdu spočívajúcej v argumentácii o nadmernej zaťažnosti senátov občianskoprávneho kolégia v dôsledku personálnej poddimenzovanosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

26. Vychádzajúc z uvedeného, s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré začalo už v roku 2005, ústavný súd dospel k záveru, že v predmetnom dovolacom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

28. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, mu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov vo vzťahu k trovám konania právoplatne skončená. Ústavný súd tiež na základe svojho zistenia, že postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, mu prikázal, aby v príslušnom dovolacom konaní konal bez zbytočných prietahov, pretože v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov nebolo o podanom dovolaní rozhodnuté.

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia každý v sume 5 000 eur, čo odôvodnili celkovou dĺžkou napadnutého konania, neefektívnou a nesústredenou činnosťou súdov (najmä okresného súdu).

31. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

32. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku predmetného konania, ako aj na už uvedenú nečinnosť okresného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania, berúc do úvahy správanie sťažovateľov, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 800 eur pre každého zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie. Ústavný súd k tomu poznamenáva, že miera právnej neistoty sťažovateľov vo fáze rozhodovania o trovách konania je neporovnateľná s fázou pred rozhodnutím vo veci samej. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, tak návrhu sťažovateľov nevyhovel.

34. Vo vzťahu k najvyššiemu súdu ústavný súd sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie nepriznal, keďže v petite ústavnej sťažnosti o jeho priznanie od najvyššieho súdu nepožiadali.

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov postupom krajského súdu:

35. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

36. Z doručených súdnych spisov ústavný súd zistil, že vec bola predložená krajskému súdu 20. augusta 2019 a tento po vyše 7 mesiacoch uznesením z 31. marca 2020 vec vrátil okresnému súdu na opravu chyby v záhlaví jeho rozsudku. Vec bola predložená okresnému súdu 24. apríla 2020, tento vydal predmetné opravné uznesenie 19. mája 2020 a vec bola vrátená krajskému súdu 24. júna 2020. Tento o podanom odvolaní rozhodol rozsudkom z 27. mája 2021, pričom vec bola predložená okresnému súdu 14. júna 2021. Z popísaných okolností vyplýva, že postup krajského súdu síce nebol optimálny, keď až po vyše 7 mesiacoch vrátil vec okresnému súdu na opravu chyby v písaní, avšak uvedenú chybu spôsobil okresný súd, teda za predĺženie konania z dôvodu potreby jej opravy je zodpovedný aj on. Po oprave chyby krajský súd rozhodol vo veci o 11 mesiacov a nezdržal sa ani s vypracovaním rozhodnutia a vrátením spisu okresnému súdu. Uvedené okolnosti vylučujú, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľov v tejto časti vyhovel.

37. Na podporu svojho záveru ústavný súd poukazuje aj na tú časť svojej ustálenej judikatúry, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

V.

Trovy konania

38. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

39. Ústavný súd priznal sťažovateľom trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

40. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2022 v sume 1 252 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti).

41. Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval 8 osôb, v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Vychádzajúc z uvedeného, hodnota jedného spoločného úkonu právnej služby v tomto prípade predstavuje 834,68 eur. Ďalej má právny zástupca sťažovateľov nárok aj na náhradu režijného paušálu 12,52 eur za každý úkon podľa vyhlášky. Právny zástupca je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Náhrada trov konania vypočítaná ústavným súdom spolu takto predstavuje sumu 2 033,28 eur. Náhradu za tretí úkon právnej služby – repliku sťažovateľov doručenú ústavnému súdu 28. decembra 2023, ústavný súd sťažovateľom nepriznal, pretože jej obsah nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

42. Ústavný súd však znížil odmenu za poskytovanie právnych služieb na jednu polovicu zo sumy vypočítanej ústavným súdom, t. j. na 1 016,64 eur. Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom o jednej ústavnej sťažnosti, v ktorej sa argumentácia vzťahuje na všetkých sťažovateľov rovnako, v podstatnej miere boli znížené nároky na prípravu zastupovania a spísanie ústavnej sťažnosti. Pri tomto znížení náhrady trov ústavný súd vychádzal z § 73 zákona o ústavnom súde regulujúceho trovy konania na ústavnom súde. Predmetné ustanovenie svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept založený na východisku, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu. V posudzovanej veci tento priestor ústavný súd využil na redukciu

vypočítanej náhrady trov konania, a to vzhľadom na už konštatované špecifiká (väčší počet sťažovateľov zastúpených rovnakým právnym zástupcom) súdnej veci.

43. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu